

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Keeleharidusest Eestis ja teistes Euroopa Liidu liikmesriikides

Tõnu Tender

keeleosakonna nõunik

25. nov 2014

Keeleharidusest Eestis ja ELis (1)

Keelteoskus, st emakeele kõrval
võõrkeelte oskamine on nüüdisaja Euroopas
inimese üks põhioskusi.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (2)

Euroopa riikide keelehariduse olukorra ja keelteoskuse kohta on ilmunud mitmeid ülevaateid ja uuringuid, nt
Eurobaromeetri-uuringud
(2001, 2006, 2012)

Keeleharidusest Eestis ja ELis (3)

Eurobaromeetri uuring (eriuuring) *Special Eurobarometer 386* Eurooplased ja keeled
2012:

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf

Selle uuringu kokkuvõte, *Summary:*

http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_sum_en.pdf

Keeleharidusest Eestis ja ELis (4)

**Key Data on Teaching Languages at School
in Europe 2012, Euridice, Eurostat 2012**

**Language Rich Europe / Keelterikas
Euroopa, British Council**

**EK algatatud esimene Euroopa
keekeoskusuuring *SurveyLang***

**[http://uuringud.ekk.edu.ee/est/euroopa-
keeleoskusuuring/](http://uuringud.ekk.edu.ee/est/euroopa-keeleoskusuuring/)**

Keeleharidusest Eestis ja ELis (5)

Keskendun järgmisele ülevaatele:

*Languages in Education and Training: Final
Country Comparative Analysis*

DG EAC, 2014, koostanud: Shane Beadle ja

David Scott, kontrollinud: Naomi Williamson

Keeleharidusest Eestis ja ELis (6)

Töörühm *Languages in Education and Training*) kogus teavet liikmesriikide / kandidaatriikide keelehariduse (keeleõppe) kohta kirjelduste (*country fiche*) abil, ka Eurostati ja Eurydice abil. Nende põhjal koostas ülevaate konsultatsioonifirma ICF GHK.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (7)

Maade kirjeldused (*country fiches*) võimaldasid

- Koostada ülevaate 25 maa keeleõppe kontekstist ja hariduspoliitika suundumuste erinevustest ja sarnasustest;
- koostada võrdlev uurimus, mis näitab erinevusi ja sarnasusi 30 maa kohustusliku hariduse keeleõpet iseloomustavate tunnuste hulgas (kestus, õppijate vanus, õppeaeg, oodatavad ja tegelikult saavutatud kompetentsid, õpitavad keeled).

Keeleharidusest Eestis ja ELis (8)

Tuua välja riikliku tasandi keeleõppe **sisendite** (kestus, õppekavas kehtestatud aeg), **eesmärkide/ ambitsioonide** (oodatavad pädevused, tasemed, kvalifikatsioonid) ja **väljundite** (saavutatud pädevused, õpitud keelte arv) erinevused ja sarnasused ning vastastikuse mõjud

Keeleharidusest Eestis ja ELis (9)

- hinnata maade ees seisvate keelehariduslike väljakutsete (probleemide) suurust;
- hinnata poliitikate ja praktikate vahelisi seoseid ning probleemide lahendamist (väljakutsete ületamist).

Keeleharidusest Eestis ja ELis (10)

Kõik liikmesriigid ei edastanud keelehariduse kohta (kõiki) vajalikke andmeid; ainult pooled ELi liikmesriigid (14) osalesid Euroopa keeleoskusuuringus: puuduvad võrreldavad andmed noorte tegeliku keeleoskuse kohta; suhteliselt vähesed liikmesriigid jagasid mõõdetavat teavet oma poliitikate ja programmide mõju kohta

Keeleharidusest Eestis ja ELis (11)

See piirab võimalusi analüüsida poliitikate ja programmide mõju keeleõppele, hinnata saavutatud tulemusi ning jagada soovitusi, kuidas väljakutseid ületada.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (12)

Tulemustest (1)

Mitmed liikmesriigid (vähemalt 14) on hiljuti võ
praegu aktiivselt tegelenud koolide keeleõppe
poliitika arendamisega.

Peamiselt esimese õpitava võõrkeele õpetamist
alghariduse/ ISCED 1. astmel senisest varasema
ajal ning teise võõrkeele õppeaja pikendamises.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (13)

Tulemustest (2)

Uuendused on suurendanud võõrkeeleeõppe kättesaadavust ning õppimise võimalusi, kuigi mõnel maal on keeleõppe laiendamine lootsimise järgus või on tegemist vabatahtliku algatusega. Tulemuseks on siiski võõrkeelt õppivate õpilaste arvu kasvamine.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (14)

Tulemustest (3)

Vähemalt 11 maal on keeleõpe üks osa fookuses oleva riikliku õppekava uuendamises.

Enamik maid on sidunud võõrkeelte õppekava Euroopa keeleõppe raamdokumendi keeleoskustasemetega (vähemalt 23 maad).

Keeleharidusest Eestis ja ELis (15)

Tulemustest (4)

Mõni maa on hiljuti rakendanud / rakendamas keeleõppe võimaluste laiendamise toetusprogramme. Siia kuuluvad rahatoetused koolidele, et keeleõpe algaks varem; koolitused õpetajate kompetentsuse tõstmiseks; ICT abi keeleõppes; LAK-õppe laiendamine (Itaalias). Programmid on keskendunud peamiselt ISCED ja 2. astme õpilastele, vähem 3. astmele.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (16)

Tulemustest (5)

On mõistetud, et keeleõppe laiendamisel peab toetama õpetajate koolitamist (vaja on ressursse ning uusi õppimise ja õpetamise meetodeid).

Mõni maa on keeleõppe võimaluste laiendamise all silmas pidanud ka õpet väljaspool kooli, mitteformaalset keeleõpet, ka õpetajate motiveerimist, õppijate hindamist testimise või enesehindamise abil jne.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (17)

Tulemustest (6)

on vähe programme ja poliitilisi algatusi, mis parandaksid õpetamise ja õppimise efektiivsust, juhataksid uue ja efektiivsema pedagoogika juurde ning suunaks keeleõppe LAK-õppele vms.

Suhteliselt vähe maid on pööranud tähelepanu migrantide laste kodukeele oskuse tunnustamisele ja arendamisele, et nad omandaksid selles (lisaks kõnelemisele ja mõistmisele) ka kirjutamise ja lugemise oskuse.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (18)

Tulemustest (7) **Rühm A**: suhteliselt madalad saavutatud pädevused. Põhjuseks on õpetamisele ja õppimisele pühendatud ebapiisav aeg, kuna keeleõpe ei ole kohustuslik aine või ei ole õppekavas keeltele piisavalt aega leitud. Nendel maadel on tõenäoliselt väljakutseks keeleõppe kvantiteet (keeleõppega alustamise vanus, õppekavas võõrkeelte õpetamiseks kavandatud aeg) kõigil ISCED tasemetel; õpetamise ja õppimise efektiivsus ning õppimine väljaspool kooli.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (19)

Tulemustest (8).

Rühm B: suhteliselt head keeleõppe tulemused esimeses õpitavas võõrkeeles, kuid mitte teises õpitavas võõrkeeles, sest sellele ei ole pühendatud piisavalt õppeaega või ei ole õpetamine efektiivne. Nendel maadel on tõenäoliselt väljakutseks teise võõrkeele õpetamise kvantiteet, õpetamise efektiivsus ja teise võõrkeele õpe väljaspool kooli.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (20); SurveyLang, 1. testitav võõrkeel

Riik	Keel	Lugemine			Kuulamine			Kirjutamine		
		Madalam kui A1	A	B	Madalam kui A1	A	B	Madalam kui A1	A	B
Belgia flaami	prt	12	63	24	17	62	20	19	59	22
Belgia prantsuse	inglise	10	59	31	18	55	27	6	65	29
Belgia saksa	prt	10	52	38	11	49	40	8	51	41
Bulgaaria	inglise	23	43	34	23	37	40	15	52	32
Eesti	inglise	7	33	60	10	27	63	3	37	60
Hispaania	inglise	18	53	29	32	44	24	15	58	27
Holland	inglise	4	36	60	3	21	77	0	39	60
Horvaatia	inglise	16	44	40	12	32	56	5	49	45
Kreeka	inglise	15	40	45	19	35	46	7	41	53
Malta	Inglise	4	17	79	3	11	86	0	17	83
Poola	Inglise	27	49	24	27	45	28	19	59	23
Portugal	Inglise	20	53	26	23	39	38	18	55	27
Prantsusm.	Inglise	28	59	13	41	46	14	24	61	16
Rootsi	Inglise	1	18	81	1	9	91	0	24	75
Sloveenia	inglise	12	42	47	5	28	67	1	51	48

Keeleharidusest Eestis ja ELis (21); *SurveyLang*, 2. testitav võõrkeel

Riik	Keel	Lugemine			Kuulamine			Kirjutamine		
		Madalam kui A1	A	B	Madalam kui A1	A	B	Madalam kui A1	A	B
Belgia flaami	inglise	2	18	80	1	12	87	0	27	72
Belgia prantsuse	saksa	14	62	24	13	59	28	4	66	29
Belgia saksa	inglise	3	44	53	4	32	64	0	43	57
Bulgaaria	saksa	24	51	25	25	52	22	24	60	16
Eesti	saksa	17	56	27	15	60	24	10	68	22
Hispaania	prt	5	54	41	20	61	19	7	67	26
Holland	saksa	3	43	54	1	39	60	1	68	31
Horvaatia	saksa	29	57	13	23	61	16	20	69	11
Kreeka	prt	35	54	10	37	52	11	49	35	16
Malta	itaalia	16	50	34	17	37	46	31	46	23
Poola	saksa	41	53	6	45	50	5	45	48	7
Portugal	prt	20	66	14	25	64	11	32	60	8
Prantsusm.	hisp	18	68	14	19	71	10	24	68	8
Rootsi	hisp	24	69	7	37	60	3	45	52	2
Sloveenia	saksa	21	57	23	12	60	28	9	72	19

Keeleharidusest Eestis ja ELis (22)

Tulemustest (9).

Rühm C: (Kvantiteedi mõttes) küllaldane või isegi hea keelte õpetamine ja õppimine, kuid suhteliselt kesised tulemused. Selle põhjuseks võivad olla ka lõpule viimata haridusuuendused (hariduskorraldused) või keeleõppe ebapiisav kvaliteet. Nendel maadel on tõenäoliselt väljakutseks keelte õpetamise ja õppimise efektiivsus kõikidel ISCED astmetel ja õppimine väljaspool kooli.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (23)

Tulemustest (10).

Rühm D: suhteliselt head võõrkeeleeõppe tulemused, kuid ebapiisav ISCED 3 tasemel (ei kesta haridusastme lõpuni) või ei ole keeleõpe seega nii efektiivne kui võiks. Nendel maadel on tõenäoliselt väljakutseks keeleõppe kvantiteet keskhariduse tasemel kutseõppes ning keeleõppe tulemuste eesmärkide tõstmine.

Keeleharidusest Eestis ja ELis (24)

Klastrirühm A

Tõenäoline maa

Tõenäoline maa

UK

IE

Keeleharidusest Eestis ja ELis (25)

Klastrirühm B

Tõenäoline maa

BE-de, nl, EE, EL,
HR, MT, SE, SI

Tõenäoline maa

AT, CY, DK, IT, LT,
LV, SK

Keeleharidusest Eestis ja ELis (26)

Klastrirühm D

Tõenäoline maa:

NL

Tõenäoline maa:

LU

Keeleharidusest Eestis ja ELis (27)

Ei sisaldu
tabelis:

CH, DE,
RO, TR

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Keeleharidust arendatakse edasi,
ettekanne on otsas! 😊

Tõnu Tender

Tonu.Tender@hm.ee

